

Posudek vedoucího magisterské diplomové práce

Autor, název, místo: **Jakub Jonáš, *Reflexe antiky v české literatuře pro děti a mládež do roku 1945.***
Praha: UK, Pedagogická fakulta, 2016, 105 stran včetně příloh
 Vedoucí práce: doc. PhDr. Jana Keparťová, CSc.

Hodnotící kritéria

	<i>splňuje</i>	<i>splňuje z větší části</i>	<i>splňuje z menší části</i>	<i>nesplňuje</i>
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.		<i>x</i>		
Metody využitě autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.		<i>x</i>		
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu.		<i>x</i>		
Struktura práce je vyvážená a logická.		<i>x</i>		
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu.		<i>x</i>		
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb.		<i>x</i>		
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie.			<i>x</i>	
Autor správně cituje.		<i>x</i>		
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).		<i>x</i>		

Celkové hodnocení (slovně)

Téma: Práce *Reflexe antiky v české literatuře pro děti a mládež do roku 1945* je opravenou verzí neobhájené diplomové práce *Téma antiky v literatuře pro děti a mládež od druhé poloviny 19. století do roku 1945*.

V krátkém úvodu se diplomand věnuje otázce antického tématu obecně, pak v Československu, seznamuje s přehledovými obecnými díly jednak k dějinám školství, jednak k výzkumu antiky (především ve vztahu k české společnosti). V této části jde víceméně o kompilaci. Zůstaly neopraveny některé nedostatky (na s. 6 v poznámce pod čarou chybí *Antika a česká kultura*, která byla v první verzi přisouzena vedoucímu kolektivu L. Varclovi, na s. 7 je Encyklopedie antiky přisouzena jedinému autorovi, L. Varclovi).

Podle zadání měl diplomand mj. udělat srovnání antiky v učebnicích a dětské literatuře, aby z této komparace jasně vyplynulo, jak domácí četba doplňovala školní znalosti. Vzhledem k rozsáhlosti takového průzkumu se rozhodl soustředit se na dobové čítanky, v nichž sledoval výskyt antických témat. Tato podkapitola je zpracována dobře, jen je občas znát, že se autor neseznámil s cíli obecné školy, nižšího a vyššího gymnázia – v čítankách pro obecné školy je z pochopitelných důvodů antiky málo a je zde více zeměpisu (výuka zeměpisu a dějepisu byla dlouho spojena do jednoho předmětu), což Jonáš zdůrazňuje u *Čítanky pro školy obecné* z roku 1894; autor to však dává do souvislosti s reálkami.

V úvodu autor rozděluje práci na období do vzniku ČSR roku 1918 a období do roku 1945, a také toto rozdělení logicky zdůvodňuje. Nicméně v textu se pak od tohoto dělení odchyluje a jako mezník určuje rok 1900 (srv. s. 4, 45 a 70). Proč?

Chybí český i anglický abstrakt, klíčová slova v češtině a angličtině. Kladně hodnotím větší provázanost jednotlivých kapitol v celém textu oproti původní verzi práce alespoň v tom, že diplomand u konkrétních tvrzení vkládá odvolávky na úvodní kapitoly (viz např. s. 28, 46, 55, 74, 81, 83).

Strukturu práce považuji za vyváženou. Relevantní je předsunutí popisu náboženské a politické situace v českých zemích, jakož i vývoji školství v daném období, kam autor vložil i analýzu dobových čítanek. Samozřejmě důležitá je kapitola vztahu české společnosti k antice obecně a především postavení dětské literatury s antickými tématy. Diplomand je zdá se velmi rozrztřítý: Beranovy *Nejzajímavější báje a pověsti starověké pro mládež československou dle Mehla* přejmenoval na *Nejznámější pověsti starověké*. Jen výjimečně zmiňuje, zda se autor rozebíraného díla drží antických autorů nebo vychází ze sekundární literatury.

Slohově a jazykově není práce zcela vyvážená, pasáže s vlastním vkladem zůstaly dost kostrbaté (s. 5: „specifické zaměření je pomyslným klíčem ohledně kvality výsledné publikace“, s. 34 „kniha se primárně věnuje mladším čtenářům“, atd.), kompilační pasáže – evidentně ovlivněné předlohou – a nově vložená kapitola o antice v českých čítankách vykazují lepší styl.

Jednotliviny: Odkazy na literaturu nejsou důsledné, přepis antických jmen není podle Encyklopedie antiky, ačkoli to autor na s. 7 tvrdí, a byl na to upozorňován. Saskova *Mytologie Řekův a Římanův* (s. 46) není učebnicí, ale pomocným materiálem, encyklopedií pro školy (především pro hodiny klasických jazyků – pro lepší porozumění antických textů). Takových materiálů vycházelo i v češtině více (např. František Velišský, *Život Řekův a Římanův*). Jirečkova *Čítanka pro první třídu* vyšla

v prvním vydání v roce 1856, teprve pak vyšla *Čítanka pro třetí třídu*, jak o tom píše v práci *Středoškolská antika v třetí čtvrtině 19. století*, kterou jsem J. Jonášovi poskytl. S. 31: Jen stěží můžeme mluvit o tom, že Josef Jireček „v době, když ve 40. a 50. letech 19. století vrcholily obrozenecké snahy (...), on se v tomto boji žádným způsobem neangažoval“: je sice pravda, že se po roce 1848 (kdy se účastnil Slovanského sjezdu v Praze) pohyboval spíše v kruzích k novým poměrům loajálních, nicméně se politicky angažoval ve prospěch českého jazyka a tudíž i rozvoje českého národa. V roce 1851 se stal členem komise, která měla na starosti vytvoření standardu odborné terminologie pro české školy. Sám je – jak J. Jonáš správně uvádí – autorem také dvou čítanek (nikoli prvních v českém jazyce). Jirečkovým cílem nebyl jen rozvoj češtiny, ale – v souladu s tehdejšími cíli vyučování obecně – i morální výchova, a proto zařazuje do své čítanek např. článek *Příkladové statečnosti válečné u Římanův*, který J. Jonáš uvádí na s. 29.

Analyzovaný soubor antických bájí Matouše Václavka *Pověsti řecké a římské. Výbor z nich pro žáky škol měšťanských a nižších středních* (Olomouc: Kramář a Procházka) vyšel poprvé v roce 1875 pod titulem *Pověsti hellenské a římské: pro mládež středních škol, zejména pak gymnasiální, jakož i ku poučení každého* (Olomouc: Kramář a Procházka), přičemž nejde o zcela stejný text a jistě by bylo stálo za to, obě vydání porovnat. Za 30 let došlo k jistému vývoji na poli vědeckém, který se odrazil i v knižní produkci pro mládež. Václavěk je jedním z autorů, který v předmluvě zdůrazňuje etický a didaktický moment antických bájí. Našla by se ještě další díla pro děti a mládež, jež zobrazují antický svět, ale jistě nebylo cílem této práce předložit kompletní analýzu všech knih dané doby. S. 77: Hitler byl obdivovatelem nejen Říma, ale i Řecka. Někdy si autor odporuje: např. s. 91: „Žádné z děl však nebylo svým způsobem specifické. Nikdy se nejednalo o prosté kopírování děl předchozích.“

Celkově je práce jako závěrečná diplomová dostačující a proto ji k obhajobě **doporučuji**.

16.5.2016

.....

Datum

Podpis vedoucího práce